

razumnom roku i svođenje korupcije u pravosuđu na minimum.

Među novim zakonskim rešenjima je i Zakon o sudijama koji predviđa opšti izbor sudija, i kojim je postupak za izbor nosilaca te pravosudne funkcije prenet na Visoki savet sudstva. Za ovo rešenje glasao je 141 poslanik, a nije glasalo njih devet od ukupno 150 prisutnih u sali. Tako je usvojen paket pravosudnih zakona, Zakon o osnivanju Agencije za borbu protiv korupcije, Zakon o krivici pravnih lica, Zakon o oduzimanju imovine stečene krivičnim delima. Sve je bilo spremno za monitoring EU.

Pod naslovom „Zakoni razdora“, već sutradan je jedan beogradski dnevnik prokomentarisao ovaj, bez sumnje, pravosudni događaj godine. Konstatovano je da su na dijametralno suprotnim pozicijama struka, odnosno sudije i tužioci, i Ministarstvo pravde, odnosno Vlada Srbije i politika. Sudije smatraju da je to pokušaj čistke i uklanjanje nepodobnih iz pravosuđa. Ministarstvo ističe da je reč o reformi i boljem i efikasnijem funkcionisanju pravosuđa. Sudije tvrde da nisu učestvovala u izradi pravosudnih zakona i da je reizbor sudija nepotreban i protivustavan zbog načela stalnosti sudijske funkcije. Navode da bi u Srbiji mogla da bude ozbiljno ugrožena pravna sigurnost. Pokrenuta je inicijativa za ocenu ustavnosti pred Ustavnim sudom.....

Opšti izbor sudija, po mišljenju Društva sudija je neustavan, „nije ni u skladu sa evropskim standardima i predstavlja čistku sudija“...

Snežana Malović je kategorična: „Novi pravosudni zakoni donose nova rešenja koja će dovesti do suštinske reforme pravosuđa i do povećanja efikasnosti sudstva“. Ustav, po njenom mišljenju, garantuje stalnost sudijske funkcije, ali opšti izbor zasnovan je na zakonu, jer zakon o sprovođenju Ustava predviđa da se izbor sudija izvrši u roku od godinu dana. Ko je u pravu? Ovo nije prva reforma pravosuđa.

U Skupštini Srbije i u medijima obrazlažete zašto se ušli u ovaj radikalni zahvat u pravosudni sistem. Otpori ne jenjavaju, a stručna javnost i dalje taj potez ocenjuje kao previše hrabar.

- Otpor je imanentan svakoj promeni i on, pre svega, prozilazi iz straha od novog. Koliko god da objasnite šta to „novo“ podrazumeva ono je u sferi promene. Istakla bih da je 2006. godine Narodna skupština donela Nacionalnu strategiju reforme pravosuđa koja predviđa da se izvrši korenita promena pravosudnog sistema u Republici Srbiji. S jedne strane, to podrazumeva uspostavljanje potpuno nove organizacije i mreže pravosudnih organa u Republici Srbiji, a što je i učinjeno donošenjem paketa takozvanih pravosudnih zakona. S druge strane, to podrazumeva i rasterećenje sudova od materije koja nije u užem smislu u nadležnosti sudova što se postiže uvođenjem novih pravosudnih profesija kao što su na primer javni beležnici. Takođe, radi stvaranja što efikasnijeg pravnog sistema u Republici Srbiji neophodno je izvršiti i odgovarajuće izmene zakona koji uređuju sudske postupke. Donošenje paketa pravosudnih zakona predstavlja samo prvi korak u sprovođenju i strategiji, a Ministarstvo pravde će u narednom periodu pripremiti tekstove ovih drugih zakona čime će se u celini stvoriti normativni okvir koji će doprineti stvaranju efikasnog pravnog sistema ili će otvoriti glavni cilj, a to je efikasna zaštita prava građana. Pored toga do suštinskih izmena pravosudnog sistema je moralo da dođe usled činjenice da je postojeće pravosuđe u Srbiji, neefikasno, da sudski postupci dugo traju i da nije obezbeđeno pravo građana na suđenje u razumnom roku. Navešću primer, da samo u poslednje tri godine je u pravosudnim organima zaposleno 2.974 lica a istovremeno je efikasnost znatno smanjena. Dakle, sve ovo što sam do sada navela moralo je da stvori otpor u javnosti, jer ona, objektivno, smatra da je korupcija u pravosudnim organima visoka. I zato je, na inicijativu Ministarstva pravde, Skupština usvojila Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije. Da ne govorim o efektima ekonomske krize koja se već itekako oseća u Srbiji.

Ima li onda pravosudna reforma finansijsku potporu?

- Urađena je finansijska rekonstrukcija održivosti i mogućnosti sprovođenja tih zakona. Ja sam i u Parlamentu rekla da kao ministarka preuzimam odgovornost da će zakoni biti primenjivi i da će posle određenog vremena početi da funkcioniše valjana pravosudna mreža. Javnost treba da zna da su novi pravosudni zakoni oni koji nas vode u Evropu. To Evropa traži od nas i spremna je da reformu podrži iz svojih fondova. Zato moramo biti efikasni. To je priča o uzroku i posledicama. Rekla sam da kriza postoji u svim oblastima, ali da je Ministarstvo pravde preraspodelilo budžet tako da će reforme moći da se sprovedu, naročito kod investicija i opremanja, rekonstrukcije zgrada u kojima će se nalaziti sudovi predviđeni novim zakonom. Ministarstvo pravde je imalo više susreta sa članovima delegacije eksperata Evropske komisije.

Usvojeni su zakoni o Javnom tužilaštvu, sudijama, Državnom veću tužilaca, Visokom savetu sudstva, uređenju sudova, organizaciji i nadležnosti pravosudnih organa, izmene i dopune

Zakona o prekršajima. Ti će zakoni stupiti na snagu 1. januara 2010. godine.

- Ja sam odmah po usvajanju predloga u Vladi rekla da predloženi Zakon o sudijama postavlja visoke standarde u pogledu statusa sudija, sa posebnim naglaskom na njihovoj nezavisnosti, samostalnosti i nepristrasnosti. Tim zakonom se prvi put uvodi disciplinska odgovornost za paletu prekršaja koja je propisana zakonom. Sudije će birati Visoki savet sudstva, a ne parlament, osim onih koji se prvi put biraju za sudijske funkcije. Umesto Visokog saveta pravosuđa osnovana su dva organa - Visoki savet sudstva i Državno veće tužilaca. Visoki savet sudstva se ustanovljava kao garant samostalnosti i nezavisnosti sudova, dok će Državno veće tužilaca biti garant samostalnosti i nezavisnosti tužilaca i zamenika javnih tužilaca. Predviđeno je da od 2011. godine odluku o finansiranju pravosuđa donosi Visoki savet sudstva umesto Ministarstva pravde. Državno veće tužilaca će takođe predlagati obim budžetskih sredstava i samostalno ih raspoređivati. Kontrolu svih sredstava za rad tužilaštava obavlja Državno veće i ministarstvo.

Što se tiče Zakona o javnom tužilaštvu, novim zakonima predviđeno je postojanje više vrsta tužilaštava, hijerarhija, kao i vrednovanje i disciplinska odgovornost tužilaca i njihovih zamenika. Javnog tužioca bira Skupština, na predlog Vlade koji upućuje Državno veće tužilaca. Parlament odlučuje o prvom izboru tužilaca, a Državno veće tužilaca bira zamenike tužilaca za stalnu funkciju. Funkcija zamenika tužioca je stalna posle tri godine od prvog izbora. O prestanku funkcije tužilaca odlučuje skupština, a o prestanku funkcije zamenika tužilaca Državno veće tužilaca. Predviđen je princip samostalnosti tužilaca i zamenika tužilaca u obavljanju tih funkcija, zabrana svakog uticaja izvršne i zakonodavne vlasti na njihov rad, ali i disciplinska odgovornost tužilaca i njihovih zamenika u slučaju nesavesnog i nestručnog rada. Naravno, osnov za njihov izbor ili razrešenje je vrednovanje njihovog rada. Predviđeno je postojanje Republičkog javnog tužilaštva, osnovnih, apelacionih, viših i javnih tužilaštava posebne nadležnosti, odnosno tužilaštva za organizovani kriminal kao i tužilaštva za ratne zločine. Skupština Srbije izabrala je izborne članove prvog sastava Državnog veća tužilaca na predlog sadašnjeg Visokog saveta pravosuđa. Državno veće tužilaca ima 11 članova od kojih je troje po položaju – republički javni tužilac, ministar nadležan za pravosuđe i predsednik Odbora za pravosuđe Skupštine Srbije. Osam članova Veća su izborni članovi: ukupno šest javnih tužilaca i njihovih zamenika i po jedan advokat i profesor pravnog fakulteta. Važno je još da napomenem da tužioci, posle prestanka funkcije neće ostajati bez posla već je predviđen njihov obavezan izbor za zamenike javnih tužilaca.

Ovim zakonom se u potpunosti ustrojava tužilački sistem u Srbiji, jer će tužilaštva za organizovani kriminal i ratne zločine biti u sistemu javnog tužilaštva. Zakon o uređenju sudova ukida opštinske sudove, a umesto njih se formiraju osnovni, umesto okružnih, viši sudovi, formiraće se Apelacioni i Vrhovni kasacioni sud, a umesto trgovinskih postojaće privredni sudovi. Zakon o sedištim i područjima sudova i javnih tužilaštava predviđa postojanje 34 osnovna suda, 45 prekršajnih, 26 viših sudova, 16 privrednih i četiri apelaciona suda. Postojaće sudske jedinice u kojima će se obavljati suđenja i svi drugi poslovi poput podnošenja podnesaka, tužbi, žalbi i overa. Sudije će se birati za sudove, a ne sudijske jedinice, čime će se izbeći uticaj lokalne sredine na rad sudija i doći do izjednačavanja sudske prakse. Sudije izabrane u skladu sa novim zakonom stupiće na funkciju 1. januara 2010. godine.

Rekli ste u Skupštini da ste se lično zalagali da se novim zakonima ograniči uticaj izvršne vlasti i da se u postupku izrade zakona u svemu dosledno poštovao Ustav, kao i Nacionalna strategija za reformu pravosuđa usvojena 2006. godine.

- Naglašavala sam i da su izbori sudija i tužilaca često bili podložni političkim pritiscima i ličnim uticajima, a veoma je važno da izbor nosilaca pravosudnih funkcija bude transparentan i objektivian. Upravo vrednovanje rada sudija i tužilaca, uz objektivne kriterijume, predstavlja jedan od najvažnijih izazova reforme pravosuđa. Uspostavljanje preciznih kriterijuma otkloniće sve nedostatke sistema izbora sudija i tužilaca. To je važno i zbog unapređenja rada zaposlenih u pravosuđu, isto kao i ustanovljavanje disciplinske odgovornosti za nestručan i nesavestan rad. Na taj način će se postići da u pravosuđu Srbije rade stručne, osposobljene i dostojne sudije i javni tužioci, čime će se povećati efikasnost čitavog sistema. Novi zakoni će omogućiti i uspešnu borbu protiv svih oblika kriminala, a posebno sprovođenje Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije i pranja novca.

Prilozi iz biografije

Rođena je 10. septembra 1976. godine u Beogradu. „Detinjstvo pamti po brižnom odnosu prema mlađem bratu, kog je čuvala dok su joj roditelji bili na poslu“. Diplomirala je na Pravnom fakultetu u Beogradu 1999. godine. (Na istom fakultetu je upisala poslediplomske studije, „koje planira da završi tek kad opet bude imala vremena za nauku“.) Govori engleski i nemački jezik. Radila je dve godine kao advokatski pripravnik. Pravosudni ispit je položila 2002. godine.

Od 2001. do 2002. bila je zamenik sekretara Ministarstva pravde, a potom je dve godine bila šef kabineta ministra Vladana Batića. U tom periodu je, preko organizacije „Naša Srbija“, pokrenula

inicijativu da svi iz kabineta pomažu talentovanu decu koja su izgubila roditelje u ratovima na prostoru bivše Jugoslavije. Funkciju Sekretara Tužilaštva za ratne zločine obavljala je od 2004. do 2007. godine. Uz tužioca Vladimira Vukčevića, najzaslužnija je za to što je Norveška Srbiji izručila Damira Siretu, optuženog za ratni zločin na „Ovčari“, a imala je značajnu ulogu i u pregovorima o prebacivanju bivšeg pilota Emira Šišića iz Italije na izdržavanje kazne u Srbiju. Radila je na više projekata u oblasti pravosuđa, bila član radnih grupa za izradu različitih propisa i zakona, učestvovala na međunarodnim konferencijama o humanitarnom pravu, državnoj upravi, ratnim zločinima, borbi protiv korupcije...

U novembru 2007. godine postala je državni sekretar u Ministarstvu pravde, sve dok na funkciji ministra pravde, 7. jula 2008, nije nasledila Dušana Petrovića.

Tridesetog jula 2008. godine potpisala je akt o izručenju Radovana Karadžića Tribunalu u Hagu.

U februaru 2009. stiže joj SMS: „VIDIMO SE PRED VRATIMA VLADE“.

Na konstataciju predsednika Tadića da treba raskrinkati u potpunosti vezu kriminala, politike, privrede i pravosuđa odgovorila je: „Potpuno se slažem i odlično se razumem sa predsednikom Tadićem“.

Jedan od kriterijuma za izbor sudija i tužilaca je, sasvim opravdano, stručnost, ali i odgovornost tih ljudi. Imamo presudu sudiji Vrhovnog suda Ljubomiru Vučkoviću na osam godina zatvora zbog primanja mita. Obrazloženje te presude ocenjeno je kao „moralno odredište“.

- Kada se mogućnost da neko bude korumpiran svede na minimum, državnim organima će biti mnogo lakše da se obračunaju sa korumpiranim. Temelji za borbu protiv korupcije se definišu pravnim okvirom i odgovarajućim mehanizmima, u čemu smo mi dosta postigli, ali nam je preostalo još posla. Osim ovih opštih temelja, veoma je značajna nacionalna reforma pravosuđa koja će doprineti da se ova pojava u velikoj meri suzbije, putem izbora adekvatnog sudskog kadra i odgovarajućim rešenjima u novim zakonima.

Visoki savet sudstva i Državno veće tužilaca preuzimaju svoj deo odgovornosti u daljoj implementaciji pravosudnih zakona.

- Nakon formiranja Visokog saveta sudstva ovo telo će definisati potreban broj sudija u Srbiji i usvojiti kriterijume i merila za njihov opšti izbor. Biće raspisan konkurs na kojem će moći da učestvuju sve sudije u Srbiji. Postoji u svakom esnafu kolegijalna solidarnost. Zato je Ustav i predvideo da sudije koje se prvi put biraju bira Skupština kao i da sastav Visokog saveta sudstva pored sudija čine predstavnici izvršne i zakonodavne vlasti, predstavnik advokature i profesor Pravnog fakulteta. Zakoni su pisani u saradnji sa strukovnim udruženjima, Vrhovnim sudom Srbije i Republičkim tužilaštvom. Polemike u javnosti izazvale su prelazne i završne odredbe Zakona o uređenju sudova i Zakona o sudijama. Ono što cirkuliše u javnosti je pitanje postojanja reizbora, odnosno lustracije. Tvrdim: ni u jednom delu zakona ne postoji ni reizbor ni lustracija, već isključivo opšti izbor. Dva su razloga za to. Prvo, Ustav kaže da će se u roku od godinu dana izvršiti izbor za sve sudove u Srbiji. Drugo, paketom pravosudnih zakona predviđa se potpuna reorganizacija pravosuđa u Srbiji.

Mi smo imali rastući broj aplikacija pred sudom za ljudska prava u Strazburu i ne mala sredstva koja će u budućnosti biti sve veća, a koja će država Srbija morati da plaća zbog sporog i neefikasnog pravosuđa. To je dodatni razlog zbog čega želim da se ova reforma završi što pre i kvalitetno. Pogrešno je, banalno i zlonamerno tumačenje ove reforme da se odvija samo zbog kadrovskih promena i opšteg izbora sudija. Mnoge druge aktivnosti ministarstva, posebno zakonodavne, demantuju takvu tvrdnju.

Izgleda da se priča o naknadama za članstvo RIK-u, koja je neprimetno trajala godinama u ovoj zemlji, slomila na Vama. Slučajno ili ne?

- Mislim da nije ni malo slučajno, jer nisam ja prvi rukovodilac jednog državnog organa koji je istovremeno bio i član Republičke izborne komisije. U potpunosti poštujem sve pozitivne propise, naročito s obzirom na činjenicu da sam predložila i branila pred Narodnom skupštinom Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije. Kao ministarka pravde imenovana sam u Republičku izbornu komisiju petnaest dana posle porođaja. Prilikom imenovanja bila sam upoznata sa praksom i zauzetim stavovima Odbora za sprečavanje sukoba interesa. Naime po Zakonu o sprečavanju sukoba interesa funkcioner može prihvatiti drugu javnu funkciju samo uz saglasnost organa koji ga je izabrao, postavio ili imenovao na javnu funkciju ako se to ne protivi zabranom iz ovog ili drugog zakona. Činjenica je da Narodna skupština bira ministre, a takođe i imenuje članove RIK-a. I pre stava Republičkog odbora za sprečavanje sukoba interesa podnela sam ostavku na mesto u RIK-u i vratila novac. S obzirom da poštujem sve odluke državnih organa to bih u svakom slučaju uradila.

Međutim, medijska hajka bio je odgovor nekih uticajnih ljudi koji su se osetili ugroženi zakonima koje

smo upravo doneli, pre svega Zakon o oduzimanju imovine stečene kriminalom.

Smenili ste upravnika zatvora u Požarevcu i načelnika Službe za prevaspitanje zato što su dali pozitivno mišljenje o osuđeniku Miloradu Bracanoviću. Inicirali ste postupak za razrešenje troje sudija koji su doneli odluku o uslovnom otpustu.

- Objasnila sam da KPZ Zabela, kao ni drugi zavodi u kojima se izdržava kazna, ne donose bilo kakve odluke vezane za uslovni otpust zatvorenika niti mogu da daju bilo kakve predloge sudskim organima već su zakonom ovlašćeni jedino da daju mišljenje, na zahtev sudskog veća, o vladanju osuđenog, izvršavanju radnih obaveza i drugo. U svim institucijama državne uprave postoji načelo hijerarhije u postupanju, što podrazumeva i blagovremeno obaveštavanje nadređenih o svim slučajevima koji su osetljivi i za koje je javnost zainteresovana. Bracanović je bio u zatvorskom tretmanu otvorenog tipa, pa se rad zavoda može razmatrati i sa tog aspekta. Dakle, bilo je ozbiljnih propusta i ja sam iskoristila svoje zakonsko ovlašćenje da smenim nadležne u KPZ Zabela. O svim odlukama sudova vezanim za usvajanje molbe za odobravanje uslovnog otpusta ne mogu imati saznanja, ali je u ovom slučaju postojala moja ozbiljna sumnja da je bilo neuobičajenog postupanja i neregularnosti. Tako su, u obrazloženju odluke VSS, navedene činjenice koje ne mogu biti činjenični osnov za donošenje odluke kakva je doneta. Zbog svih izrečenih sumnji u neregularnost i nepostupanje na isti način u istim slučajevima podnela sam inicijativu Nadzornom odboru za pokretanje postupka za razrešenje sudija, kako bi se ove sumnje proverile u odgovarajućem postupku. Nadzorni odbor Vrhovnog suda Srbije me je obavestio da su pokrenuli postupak.

Inicijativa za pokretanje postupka za razrešenje sudija koju sam podnela odnosi se na nesavestan ili nestručan rad. Činjenica je da je posle mene i predsednica Vrhovnog suda Srbije u konkretnom slučaju prepoznala neregularnosti pa je i sama reagovala u skladu sa svojim ovlašćenjima, na isti način kao i ja.

Podvlačim da nisam pokrenula inicijativu zbog odluke već zbog netačnih činjenica iz obrazloženja odluke.

Doneli ste još jednu „opasnu odluku“, da se Miloradu Ulemeku ne dozvoli transfer na VMA...

- ... i da mu se obezbedi sva zdravstvena nega u Centralnom zatvoru. Na svim državnim organima je da spreče i umanje rizik od bekstva na minimum. Ulemek je osuđen za najteža dela iz oblasti organizovanog kriminala. Ili je adekvatnije da spomenem bar dva: za ubistvo Ivana Stambolića i Zorana Đinđića. Za sve informacije vezane za podršku koja bi osuđenom Ulemeku u eventualnom pokušaju bekstva bila pružene spolja, kao i za odbegle članove Zemunskog klana, nadležni su drugi državni organi, odnosno MUP i BIA. Mere bezbednosti u svim zatvorima su adekvatne, a u slučaju Okružnog zatvora u Beogradu one su na najvišem nivou, ali su nakon pronalaska plastične replike pištolja u Ulemekovoj ćeliji i ove mere pooštrene. Otvorena je i nova sudnica u Okružnom zatvoru u Beogradu pa su eliminisani i rizici koji su postojali prilikom transporta pritvorenika.

Da li je Srbija bliža "belom šengenu"? Razgovarali ste nedavno sa Jelkom Kacinom, specijalnim izvištelom Evropskog parlamenta za Srbiju.

- Očekujem da će proces vizne liberalizacije biti završen za nekoliko meseci. Mi smo blagovremeno uradili sve poslove koji su nam povereni. U tom smislu, mogu da se složim sa ocenom da smo se blizu „beloj šengen listi“. Ne treba zaboraviti da je krajnja odluka na EU i da ona zavisi od unutrašnjih odnosa i procesa u Uniji, to jest izbora za Evropski parlament i formiranja nove Evropske komisije. Takođe, Predlog zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima je veoma značajan za proces pristupanja naše zemlje Evropskoj uniji i harmonizaciji naših propisa sa propisima Unije, kao i za ukidanje viza građanima Srbije. Donošenjem ovog zakona sveobuhvatno će se urediti postupak pružanja međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima što će doprineti razrešenju problema nastalih u primeni zakonskih odredaba koje uređuju ovu oblast. Pored toga, unaprediće se saradnja Srbije sa drugim državama u krivičnim stvarima i omogućiće se ubrzanje krivičnih postupaka koji se vode za krivična dela organizovanog kriminala koja imaju transnacionalni karakter. Utvrđuje se da međunarodna pravna pomoć obuhvata izručenje okrivljenog ili osuđenog, preuzimanje i ustupanje krivičnog gonjenja, izvršenje krivičnih presuda i druge oblike međunarodne pravne pomoći. Kao nadležni organi za pružanje međunarodne pravne pomoći prevashodno su određeni sudovi i javna tužilaštva. Napomenula bih da je ovaj zakon donet ranije, možda bi bili izbegnuti neki od problema koji su vezani i za postupak protiv Miladina Kovačevića.

Direkcija za upravljanje oduzetom imovinom je već oformljena. Zakon o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnih dela stupio je na snagu 1. marta.

- Imovina će se prodavati usmenim javnim nadmetanjem, koje se oglašava u Službenom glasniku Srbije i drugom nacionalnom javnom glasilu. Sva ta sredstva posredno će se vraćati građanima Srbije.

Prvi deo naplate ide porodici Stajnhauer...

- Svesna sam da to izaziva polemike i negodovanja u delu javnosti. Ponavljam da je to bilo najefikasnije

rešenje do kojeg smo došli da bismo umanjili štetu koja je Srbiji naneta tim slučajem.

Razgovarala:
Jasna Šarčević - Janković